

Batagaa kaŋ Žak n'a hantum

Citaaboo fahamandiroo

Žak ka batagaa woo hantum. A nk'a hantum Isa ganakey kul se kaŋ say-say aduŋŋa kul ra. A nee boro kaŋ sii nda lakkal m'a wiri Irkoy ga, a ga duu a.

Hoyrayyaŋ ne kaŋ Žak n'i hantum ganakey se:

- *I ma duumi Irkoy bande waati šendey ra.*
- *I ma baa Irkoy meešennoo.*
- *I ma baa ngi cinaa ka gomni tee talkey se.*
- *I masi ngi boŋ cebe.*
- *I masi borey ciinay.*

Boro si hin ka naanay Isa Almasihu Alhabar Boryaa ma goro mana teegoy henna tee, zama «naanay bila teegoy man'ti kala haya bukaw» (zamnaa 2.26).

Borey kaŋ se batagaa sanbandi maapney

nda fooyanoo kaŋ teendi i se

¹ *Agay Žak kaŋ ti Irkoy nda ir Koyoo Isa Almasihu tam ka batagaa woo sanba ka Izirayel alkabiila woy cindi hinkaa (12) kaŋ say-say foo.*

Naanay nda lakkal

² *Ag'armey, siiyan dumi-dumey kaŋ duu war, w'i dii sanda naali de,*

³ *ka bay kaŋ war naanaa siiyanoo ga muŋeyan hay.*

⁴ Kala mupeyanoo ma nga goyoo timmandi hala war ma nin ka tee boroyaŋ kaŋ tee ka timme, hala nongu kaŋ ra haya kul si war kuma.

⁵ Nda boro goo war ra kaŋ sii nda lakkal, a m'a wiri Irkoy ga kaŋ ga borey kul noo nda kabedoonay bila citi, a g'a noo a se.

⁶ A m'a wiri nda naanay bila šikka, zama boro kaŋ ga šikka ga hima nda teekoo bonday kaŋ hewoo g'a ka koy nongoo kul here.

⁷ Bora wo dumoo masi hongu nga ga duu ir Koyoo do haya,

⁸ lakkal hinka-hinkakoyni no, nga fondawey kul ra, a si kay doo foo.

Talka nda almankoyni

⁹ Arma talkaa ma paali nda nga jeryanoo,

¹⁰ almankoynoo ma paali nda nga yeegan-dayanoo, zama haya bisante no sanda suboo kutukuryaa.

¹¹ Zama waynaa fatta nda nga konnoo, a ga suboo kogandi, nga kutukuryaa ga kaŋ, nga booroo dere. Takaa din da, almankoynoo ga menne nga goyey ra.

Siiyaney

¹² Bora duu gomni kaŋ ga siiyan suuri, zama nda a duu maa henna, a ga duu hunayan fuulaa kaŋ ir Koyoo na nga allaahidoo zaa borey se kaŋ ga baa nga.

¹³ Boro kul kaŋ no, waati kaŋ a siyandi, a masi nee: «Irkoy k'ay sii ya ifutu tee», zama ifutu si hin ka Irkoy sii, nga mo si boro kul sii a ma ifutu tee.

14 Amma boro foo kul mma siyandi waati kaŋ nga boonay futaa n'a cendi k'a darga.

15 Woo banda ga, nda boonay futaa zandi, a ga zunubu hay, nda zunuboo nin, a ga buuyan hay.

16 War masi war boŋ darga, ag'armey, ay baakey.

17 Nooyan henna kul nda nooyan timmante kul si hun kala beene, gaayey Baaba do. Nga kaŋ si barmay, a si tee bii kaŋ ga bere-bere.

18 Nga ibaayoo ra, a n'ir hay cimoo šennoo sabboo ra, hala ir ma tee sanda nga takahayey ize jina-jinawey.

Wa haŋajer Irkoy meešennoo se k'a ka goy

19 War ma bay, ag'armey, ay baakey, adamize kul ma cahã ka haŋa kayandi, amma a masi cahã ka šelaŋ, a masi cahã ka futu,

20 zama adamize futuyanoo si haya tee kaŋ ga šerre Irkoy jine.

21 Woo se war ma žiibi kul naŋ, nda laalay futu kul, wa Šennoo kaŋ dumandi war biney ra dii nda bineyaynay, a goo nda hini ka war hundey hallasi.

22 Wa Šennoo ka goy, war masi haŋajer a se hinne ka war boŋ darga.

23 Zama boro kaŋ ga haŋajer Šennoo se, amma a s'a ka goy, bora ga hima nda boro kaŋ na nga ndum cimoo guna diji ra,

24 a na nga boŋ guna, a koy, de dogoo din da a dirŋa takaa kaŋ ga nga goo.

25 Amma boro kaŋ na ašariya timmantaa kaŋ ga sawalandi guna boryo, a duumi a ra, a mana

tee hanajerkaw dirpante, a g'i ka goy, bora ga duu gomni nga goyey ra.

²⁶ Nda boro ga hongu addini boro ti nga, amma a si hin nga mijoo, a mma nga bon darga, nga addinaa ti yaada.

²⁷ Addinaa kan ra žiibi sii, a ga henan Irkoy ir Baaba jine ti: ma alyatimey nda woyey kan kurney buu gaakasinay ngi fararoo ra, ma ni bon dii adupna žiiboo ga.

2

Masi borey bisandi cere

¹ Ag'armey, war masi borey bisandi cere ir Koy daržantaa Isa Almasihu naanaa ra.

² Nda boro kan wura korbay goo kaboo ra, darbay henna goo jindoo ra, huru kate war margaroo* ra, de talka foo mo huru kate kan darbay žiiba goo jindoo ra,

³ war na bora kan ga darbay henna goo beerandi ka nee a se: «Ni, goro ne nongu henna woo ra». Amma war nee talkaa se: «He ni, kay no din ni cewey ga», wala «Goro ganda ay cewey cire».

⁴ War hunday game, war na borey bisandi cere, war mana tee ciitikaw lakkal laalayan wala?

⁵ Wa hanajer, ag'armey, ay baakey, Irkoy nka borey kan adupna g'i himandi talka suuba k'i tee naanaykaw beeriyan k'i tee Irkoy Laamaa tubukawyan kan a na allaahidu zaa borey se kan ga baa nga.

---

* **2:2 2.2** «margaroo», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «margahugoo».

⁶ Amma war, war na talkaa kaynandi. Man'ti almankoyney no ma war danŋi hinoo cire, man'ti ngi no ma war ka koy ciitikey jine?

⁷ Man'ti ngi no ma maa hennaa wow kaŋ ga ciyandi war ga?

⁸ Šikka sii kaŋ nda war na ašariya beeroo tabatandi sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har ka nee: «Ma baa ni cinaa sanda takaa kaŋ nda n'ga baa ni boŋ»†, war na haya henna tee.

⁹ Amma nda war na borey bisandi cere, war na zunubu tee. Ašariyaa ga war zukandi, ašariyaa hookaw ti war.

¹⁰ Boro kaŋ na ašariyaa kul dii, amma a na kanje folloku kuta, bora na kanje kul kuta.

¹¹ Zama bora kaŋ nee: «Masi zina»‡, nga da ka nee mo: «Masi boro wii»§. Nda n'si zina, amma n'ga boro wii, ni tee ašariyaa hookaw.

¹² Wa šelaŋ war ma goy sanda boroyaŋ kaŋ ašariyaa kaŋ ga sawalandi g'i ciiti,

¹³ zama ciitoo ga tee haya kaŋ ra hinnari sii borey se kaŋ si hinna. Hinnari ga hin ciiti.

Teegoyey no ma naanaa timmandi

¹⁴ Ag'armey, macin no a g'a hanse nda boro ga nee nga ga naanay, ka gar nga teegoyey s'a cebe? Naanaa ga hin k'a hallasi wala?

¹⁵ Nda war armaa wala war woymaa baji, a sii nda nga zaari kul meehunaa,

---

† **2:8 2.8** Sargarey 19.18. ‡ **2:11 2.11** Fattaroo 20.14; Alhukumoo 5.18. § **2:11 2.11** Fattaroo 20.13; Alhukumoo 5.17.

16 de boro foo war ra nee a se: «Koy nda alaafiya, ma cankan, ma kungu», ka gar a man'a noo hayaa kaŋ ga a ga too, macin no a g'a hanse?

17 Takaa din da ti naanaa, nda teegoy sii a bande, nga boŋ se bukaw no.

18 Boro ga nee: «Naanaa goo ma ne, teegoy hennayan goo ya ne.» Ni naanaa cebe bila teegoy, ay g'ay naanaa cebe ma ne ay teegoyey ra.

19 N'ga naanay kaŋ Koy folloku bara, haya henna no, ganjey mo ga naanay, de i ga jijiri.

20 He boro yaadaa, n'ga baa ma bay kaŋ naanaa bila teegoy sii nda nafaw?

21 Ibirahima, ir baaba, man'ti teegoy k'a tee boro šerrante kaŋ a na nga iz'aroo Isiyaka daŋ sargari tonadogoo boŋ ka nee nga g'a kaa sargari?

22 N'dii kaŋ naanaa nda nga teegoyey ka goy cere bande. Teegoyey no ma naanaa tabatandi.

23 Citaaboo šennoo tabati kaŋ nee: «Ibirahima naanay Irkoy, de a kabandi a se šerretaray.»* A ciyandi: Irkoy ceroo.†

24 War dii kaŋ teegoy no ma adamize tee boro šerrante, man'ti naanaa hinne.

25 Woykuuroo Rahab‡ mo, man'ti teegoyey kaŋ a n'i tee maaganda se a tee boro šerrante, kaŋ a na dontokey dii k'i ka koy nda fondo foo tana?

26 Zama takaa kaŋ nda gaaham bila hundi man'ti kala bukaw, takaa din da naanay bila teegoy man'ti kala haya bukaw.

---

* 2:23 2.23 Sintinoo 15.6. † 2:23 2.23 Ezayi 41.8; Taarikey 2to 20.7. ‡ 2:25 2.25 Žozuwe 2.1-21.

3*Boro, ma hin ni mijoo*

¹ Ag'armey, war masi boobo ka tee alfa, war ma bay kaŋ ir kaŋ ti alfagey, ir ciitoo ga kuu,

² zama cee booboyaŋ ir kul ga kaŋ. Boro kaŋ si dere nga šennoo ra man'ti kala boro kaŋ tee ka timme. A goo nda mo nga gaahamoo kul se hini.

³ Nda ir ga aljam daŋ baryey mijey ga hala i m'ir ibaayoo tee, ir g'i juwal ka koy nda ngi kunturey kul nongu kaŋ ra ir baa.

⁴ Nga ne, harihii beerey mo, takaa kul kaŋ nda i ga beeri, hew beerey g'i tuti, amma leemu kaccu foo no m'i ka koy nongu kaŋ zurandikaa baa ra.

⁵ Takaa din da, deene mo man'ti kala gaaham nongu kaccu, a ga hin ka haya beeriyaŋ ka bolsay. Wa guna takaa kaŋ nda nuune-ize ga hawsa beeri ton!

⁶ Deene man'ti kala nuune. Deene goo ir gaahamey ra sanda aduppa laalaa. Nga no ma gaaham kul žiibandi. Nga no ma nuune daŋ ir hunaroo kul ra. Žahannam nuunaa no m'a diinandi.

⁷ Ganjihooga dumi kul, nda cirawey, nda gandakoyey, nda haroo hayey ga goojandi, adamize no m'i gooji.

⁸ Amma deene, boro kul si hin k'a gooji: haya futu no kaŋ si kay nongu foo. A ga too met nda naaji kaŋ ga wiiya.

⁹ Nga nda ir g'ir Koyoo, ir Baaba saabu, nga nda ir ga adamizey danga kaŋ takandi ka hima nda Irkoy.

¹⁰ Mee follokaa ra gaarari nda dangari ga hun. Ag'armey, a si hima ka tee takaa woo.

¹¹ Hari dandiguusu follokaa, hari henna nda ihotta ga hun a ra wala?

¹² Ag'armey, jeejaynaa ga hin ka zaytu-izeyan hay wala mo alanebnaa ma jeejay hay? Nongu kan ra hari ciiri-ciirante ga fatta si hin ka han hari noo.

Lakkal dumi hinkaa

¹³ May ti lakkalkoynoo nda fahamantaa war ra? Bora ma nga teegoyey cebe nga dira taka henna ra nda bineyaynay nda lakkal.

¹⁴ Amma nda canseyan futu nda alhaasiditaray goo war biney ra, war masi bolsay, war masi taari cimoo ga.

¹⁵ Woo man'ti lakkaloo kan ga hun beene. Adupna, nda adabbawey, nda ganjey wane nda a,

¹⁶ zama nongu kan ra canseyan nda alhaasiditaray goo, taka šiira nda goy laala dumi kul ga garandi a ra.

¹⁷ Lakkaloo kan hun beene, haya jinaa ti, a ga henan, a ga alaafiya noo, a ga boro tee boro boryo, a ga waafakay ceeci, a ga too met nda hinnari nda teegoy henna, a si borey dan cere jine, almunafikitaray sii a ra.

¹⁸ Izoo kan šerretaraa g'a hay ga dumandi alaafiya ra, alaafiyakoyney se a ga teendi.

4

Ceretary dumi hinka

¹ Man ra wongey, man ra alfitinawey kaŋ goo war game ga hun? N'bay bine-ibaayey kaŋ ga cere kar, war hamey ra i ga hun?

² War ga hayey boonay, amma war si duu ey. War ga boro wii, war moyey ga baa haya, amma war si hin ka duu a. War ga yenje, war ga wongu, war si duu, zama war si Irkoy ŋaaray.

³ War ga ŋaaray, amma war si duu, zama war si ŋaaray nda fondaa, war si ŋaaray kala war bine-ibaayey teeyanoo se.

⁴ Zinateerey, war nka si bay kaŋ aduŋŋa ceretaraa man'ti kala ka tee Irkoy se iberi wala? Adiŋi boro kaŋ ga baa nga ma tee aduŋŋa se cere, mma tee Irkoy se iberi.

⁵ Wala war mma hongu Citaaboo mma ŋelan yaada kaŋ a nee kaŋ Irkoy ga hanse ka baa hundoo kaŋ a n'a daŋ ir ra, a ga canse a se?

⁶ Amma a ga anneema beeri noo ka bisa aduŋŋa wanoo, woo se Citaaboo nee:

«Irkoy ga binebeerey gandu,
amma a ga alhormo tee borey se kaŋ ga ngi bon
yeeti ganda.»*

⁷ Adiŋi, wa cindi Irkoy cire, wa kay Ibilisi se, a ga zuru ka mooru war ga.

⁸ Wa man Irkoy, a ga man war. Zunubantey, wa war kabey ŋumay, lakkal hinka-hinkakoyney, wa war biney henanandi.

⁹ Wa war binemaraa bay, war biney ma kankam, war ma hēe. War haaraa ma bere ka tee binemarayyan, war ŋaaloo ma tee binehasaraw.

---

* 4:6 4.6 Yaasawey 3.34.

10 Wa war boŋ yeeti ganda ir Koyoo se, a ga war jer.

Masi ni armaa ciiti

11 Ag'armey, war masi cere maa hasara, boro kaŋ ga dan nga armaa ga wala a ga nga armaa ciiti, ašariyaa ga bora a dan, ašariyaa no a n'a ciiti. Nda n'na ašariyaa ciiti, ni man'ti nga ganakaw, nga ciitikaw ti ni.

12 Boro folloku ti ašariyaa gorandikaa nda nga ciitikaa, a ga hin ka boro hallasi, a ga hin k'a halaci. Amma ni, ni ti may ka ni cinaa ciiti?

Masi ni boŋ jer

13 Sohō war ga ay goo, war kaŋ ga nee: «Hō wala suba ir ga koy koyra filaana ra, ir ga jiiiri foo tee no din, ir ga maamala, ir ga albaha tee.»

14 War si bay haya kaŋ no suba g'a hay. Macin ti war hunaroo? A man'ti kala harandan kaŋ ga kaa alwaati kayna, woo banda ga, a ga dere.

15 War mma hima ka nee: «Nda ir Koyoo baa, ir ga huna, ir ga woo tee wala ir ga woo tee.»

16 Amma sohō, war ga war boŋ jer war bolsiyaney ra. Bolsiyanoo woo dumoo kul ga laala.

17 Boro kaŋ ga wan ka ihenna tee, de a man'a tee, bora na zunubu tee.

5

Kašetayan almandoyney ga kaŋ ga goykey fara-bagaa ŋaa

1 Sohō war ga ay goo, almandoyney! Wa hēe war ma yooyo bonawey kaŋ ga kaŋ war boŋ maaganda se.

² War almaanoo funbu, dusey ga war bankaarawey zenji.

³ Guuruboosu tun war wuragoo nda war nzorfu kaaraa ra, ngi guuruboosoo ga seedetaray tee war ga, a ga war gaahamey ŋaa sanda nuune. Zaari korawey kaŋ ga kaa ra war na alman marga.

⁴ Nga ne, goykey kaŋ goy war faarey hegaa ra, war na ngi banaa dii, banaa kaati, hegaykey kaatoo huru hala ir Koyoo, Aduŋnakoyoo haŋaa ra.

⁵ War huna kaani ra laboo ga, war cindi daame ra. War na war boŋ naasandi sanda alman kaŋ i n'a soolu han foo a ma koosandi.

⁶ War na boro šerrantaa zukandi k'a wii. A mana war gandu.

Wa suuri, ir Koyoo kaayanoo man

⁷ Adiši ag'armey, wa gaabu suuri ga hala ir Koyoo kaayanoo ga. Wa alfaroo guna kaŋ ga laboo dumari-ize henney batu. A ga suuri ngi maaganda se hala i ga duu ncirŋi jinaa nda ikokorantaa.

⁸ War mo, war ma suuri, wa bine tee, zama ir Koyoo kaayanoo man.

⁹ Ag'armey, war masi cere ciinay hala war masi ciitandi. Nga ne, ciitikaa goo ma kay hugoo miŋoo ga.

¹⁰ Ag'armey, zarabi nda suuri here, wa annabey kaŋ šelan ir Koyoo maapoo ga guna ka tee.

¹¹ Nga ne, borey kaŋ ga mupe duu gomni. War maa Ayuba mupeyanoo alhabaroo, war dii

kokoroo kaŋ ir Koyoo n'a noo a se, ir Koyoo ga hanse ka tamalla, a ga hinna.

¹² Haya kul kaŋ no, ag'armey, war masi žee, a ma tee nda beenaa, wala laboo. War masi žeeyan dumi kul tee. War ayyowoo, a ma tee ayyo, war kalaawoo ma tee kalaa, hala ciiti masi kaŋ war boŋ.

Irkoy ŋaarayyan nda naanay

¹³ Boro goo war ra kaŋ ga zarabi wala? A ma Irkoy ŋaaray. War boro kaŋ ga ŋaali, a ma don ka Irkoy saabu.

¹⁴ Boro kaŋ ga wirci war ra, a ma ciya Egilizoo boro beerey se i ma Irkoy ŋaaray a se k'a yon nda jii ir Koyoo maŋnoo ga.

¹⁵ Irkoy ŋaarayyan kaŋ teendi nda naanay ga wircikoynoo hallasi, ir Koyoo g'a tunandi. Nda a nka zunubu tee, a ga yaafandi a se.

¹⁶ Woo se wa war zunubey har cere se, war ma Irkoy ŋaaray cere se hala war ma duu ka duu baani. Boro šerrante, nda a na Irkoy ŋaaray, nga ŋaarayyanoo ga hanse ka bara nda alfayda.

¹⁷ Ilyasu man'ti kala adamize sanda ir cine. A na Irkoy ŋaaray nda hini ncirŋi masi kaŋ, de mo ncirŋi mana kaŋ laboo boŋ jiiri hinza nda handu iddu.

¹⁸ A yee koyne ka ŋaaray, beenaa doo. Laboo na ize tee.

¹⁹ Ag'armey, nda war affoo mooru cimoo, de boro n'a yeeti kate,

²⁰ war ma bay kaŋ boro kaŋ kate zunubante kaŋ dere fondaa ga, bora ga hundoo hallasi buuyan ra, a na zunubu boobo daabu.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328